

Helsingin kaupungin liikenneliikelaitos
OSAVUOSIKATSAUS 1.1. – 30.9.2020

HKLjk 29.10.2020

HELSINGIN KAUPUNGIN LIIKENNELIIKELAITOS

TOIMITUSJOHTAJAN KATSAUS

Helsingin kaupunkistrategia 2017-2021 hyväksyttiin 27.9.2017 kaupunginvaltuustossa. Joukkoliikenteen pitkän aikajänteen kehittämisen kannalta olennaisia ovat mm. tavoitteet kestävä liikunnan edistämiseksi sekä linjaukset Vihdintien ja Tuusulanväylän kaupunkibulevardien ja Malmin raitiotien suunnittelusta. HKL:n valintoja suuntaa myös Helsingin kaupungin tavoite edistyksellisyydestä digitalisaation hyödyntämisessä.

Helsingin kaupunkistrategian lisäksi HKL:n tavoiteohjelma vuosille 2016-2024 luo perustaa HKL:n toiminnan kehittämiselle. Tavoiteohjelmassa määritellään HKL:n strategiset tavoitteet ja näitä toteuttavat toimenpitekokonaisuudet eli kehitysohjelmat. Voimakkaimmin toimintaa ohjaavina kehitysohjelmina ovat vuonna 2020 olleet henkilöstöohjelma, turvallisuuden kehitysohjelma, operatiivisen tehokkuuden kehitysohjelma sekä omaisuudenhallinnan kehitysohjelma. Vuoden 2020 loppupuolella on edelleen tarkoitus käynnistää tavoiteohjelman päivitys, jotta tavoiteohjelma yhä paremmin vastaisi toimintaympäristön muuttuneisiin haasteisiin.

HKL:n johtokunta jätti kokouksessaan 13.9.2018 HSL:lle tarjoutumisen Raide-Jokerin ja kantakaupungin raitioliikenteen liikennöinnistä. Tarjoutumisessa HKL esitti raitioliikenteen operoinnin hintaa nykytasosta edelleen alennettavan, mikä perustuu HKL:n vahvaan työhön kustannustehokkuuden kehittämisessä. Raitioliikenne on HKL:n pitkäjänteen tuottavuuskehitystyön johdosta jo nykyisin 15 % 1990-luvun puolivälin kustannustasoa edullisempaa, kun esimerkiksi vertailukohtana bussiliikenteen kustannustaso on samassa ajassa kilpailutuksen myötä alentunut noin 10 %. HSL:n hallitus päätti toukokuussa 2020 käynnistää neuvottelut HKL:n kanssa Raide-Jokerin liikennöinnin käynnistämisestä ja kantakaupungin raitioliikenteen sopimuksen jatkamisesta. Neuvottelut ovat edenneet sujuvasti ja yhteisenä tavoitteena nähdään Raide-Jokerin liikennettä koskevien neuvottelujen valmistuminen vuoden 2020 loppuun mennessä ja kantakaupungin raitioliikennettä koskien vuonna 2021.

Kansliapäällikön asettama HKL:n hallintomuotoselvitys päättyi vuonna 2019 esittämään HKL:n yhtiöittämistä yhtenä kokonaisuutena. Kokonaisvaltaisena infrastruktuurina, kalustosta ja liikenteestä vastaavana yhtiönä HKL voi tuottaa yhteiskunnalle mahdollisimman suuren arvon mm. eri toimintojen välisiä synergioita hyödyntäen. Yhtiömuodossa HKL pystyisi myös palvelemaan kaupunkiraideliikenteen seudullistumisen tarpeita paremmin. Metro ulottuu jo Espooseen, Raide-Jokeri tuo Espooseen ratikan ja Vantaalla on suunnitelma raitiolinjan toteuttamisesta Vantaalle vuodeksi 2028. Mahdollisen yhtiöittämisen valmistelu on vuonna 2020 edennyt kaupunginkanslian ja HKL:n yhteistyössä mm. henkilöstöasioita, investointiprosessia, kaupungin ja HKL:n välisiä vuokrasopi-

HELSINGIN KAUPUNGIN LIIKENNELIIKELAITOS

---

muksia sekä taloudellisia mallinnuksia koskien. Myös Espoon ja Vantaan kanssa yhteistyössä tehty seudullinen raitiotie- ja metroselvitys valmistuivat alkuvuonna ja näiden jatkona valmistui syyskuussa seudullisen kaupunkiraideliikenneyhtiön hallintomallia arvioiva työ. Helsinki on tältä pohjalta valmistelemassa naapurikaupungeille ehdotusta aiempaa syvemmästä kaupunkiraideliikenneyhteistyöstä. Päätöksen mahdollisesta HKL:n yhtiöittämisestä tekee kaupunginvaltuusto. Yhtiö voisi aloittaa toimintansa aikaisintaan vuonna 2021. Mahdollisesta seudullisesta yhtiöstä päättäisivät Helsinki, Espoo ja Vantaa ja toteutuessaan se voisi aloittaa 2020-luvun ensimmäisellä puoliskolla.

Maailmanlaajuinen koronaviruspandemia vaikutti maaliskuusta alkaen merkittävästi myös HKL:n toimintaan. Matkustajamäärät supistuivat normaalitilanteeseen verrattuna keväällä yli 70 % ja HSL:n päätösten mukaisesti keväällä myös metro- ja raitioliikenteen tarjontaa supistettiin. HKL toteutti lukuisia oman henkilöstön ja matkustajien terveyttä varmistamia toimenpiteitä. THL:n kehotuksesta HKL myös aikaisti kaupunkipyöräpalvelun aloitusta. Koronaan liittyvää toimintaa johdettiin kevätkaudella päivittäin ja myöhemmin viikoittain pidettävien etäkokouksin. Syyskaudelle metrolinjojen ruuhkaliikenteen operointiaikoja laajennettiin 3,5 tunnilla, jotta metrossa olisi mahdollisimman hyvät edellytykset matkustaa riittävän etäällä toisista matkustajista. Syksyllä metron ja raitioliikenteen matkustajamäärät ovat mm. etätyön mittavasta lisääntymisestä johtuen 40 % normaalia vuotta alemmalla tasolla. Matkustajamäärien väheneminen aiheuttaa merkittävää epävarmuutta myös joukkoliikenteen pitemmän aikavälin kehittymisnäköyksiin.

HKL on yhteistyössä Länsimetro Oy:n kanssa kehittänyt toimintamalleja länsimetron infran hallinnan hoitamiseksi niin yhteiskunnan kuin infran omistajan kannalta mahdollisimman hyvin palvelevasti. HKL hoitaa länsimetron infrastruktuurin kunnossapitoa ja huoltoa Länsimetro Oy:n kanssa tehdyn vuodelle 2020 päivitetyn yhteistyösopimuksen perusteella. Lähtökohtana yhteistyössä on, että kantametron ja länsimetron infra muodostavat yhden pääkaupunkiseudun metrojärjestelmäkokoisuuden, jota kunnossapidetaan ja huolletaan yhtenä kokonaisuutena. HKL ja Länsimetro Oy seuraavat sopimuksen toteutumista yhteisesti sovitun mittariston avulla. Mittaristo osoitti HKL:n onnistuneen tehtävissään vuoden 2020 aikana hyvin.

Raide-Jokerin infrahankkeen toteutus eteni kesän aikana suotuisasti. Koronapandemialla ei ole ollut vaikutuksia Raide-Jokerin rakennustöiden aikatauluun. Ennusteen mukaan ollaan pysymässä myös hanke-suunnitelman mukaisessa kustannusarviossa. Rakentaminen oli kesäkaudella käynnissä lähes koko 25 km pitkän linjan pituudella. Merkittävin riski projektille on Patterimäen metsässä raitiotietunnelia varten tarvittavista puidenkaadoista tehty valitus. Uudenmaan ELY-keskus myönsi 9.7.2020 luvan poiketa luonnonsuojelulain mukaisesta liito-oravan suojelusta Patterimäen puistossa Raide-Jokeri-pikaraitiotien rakentamisalueella. ELY-keskuksen päätöksestä valitettiin elokuussa ja

HELSINGIN KAUPUNGIN LIIKENNELIIKELAITOS

---

asian käsittely on kesken hallinto-oikeudessa. Patterimäen tilanne voi aiheuttaa viipeen koko hankkeen valmistumiselle ja siten merkittäviäkin lisäkustannuksia. Hankkeella varaudutaan erilaisiin vaihtoehtoihin etenemistapoihin ja kiirehtimistöimiin, jotta aikatauluviipeet ja lisäkustannukset voidaan pitää mahdollisimman vähäisinä.

Raide-Jokerin varikon rakentaminen on edennyt hyvin. Raitiovarikon alta siirretty bussivarikko aloitti toimintansa Metrovarikonkujalla ja vanha bussikorjaamo rakennus purettiin. Raide-Jokerin vaunukalustoprojektin ensimmäisen vaunun toimitus Helsinkiin on viivästynyt koronapandemian aiheuttamien komponenttisaatavuusongelmien vuoksi. Ensimmäisen vaunun toimitus on silti tarkoitus tapahtua vuoden 2020 puolella. Kalustovalmistaja Skoda/Transtechin mukaan ensimmäisen vaunun viivästys ei vaikuta kokonaistoimituksen aikatauluun.

Kruunusillat-hanke on jaettu kahteen osaprojektiin (siltaurakka ja allianssiosuus). Siltaurakan suunnitelmat ovat valmistuneet ja niiden osalta varaudutaan urakkakilpailutuksen käynnistämiseen keväällä 2021. Raitiotien allianssin kehitysvaihe 2 (suunnitteluvaihe) käynnistyi keväällä ja jatkuu vuoden 2021 alkupuolelle. Korona-pandemia on hidastanut suunnittelun käynnistymistä ja estänyt mm. bigroom-toiminnan. Kehitysvaiheen osalta pyritään silti alkuperäiseen aikatauluun, jossa kehitysvaihe päättyisi samanaikaisesti siltaurakan kilpailutuksen kanssa.

Kalasadaman raitiotiehanke allianssin kehitysvaihe käynnistyi kesäkuussa 2020. Tätäkin hanketta on hidastanut koronapandemian vuoksi rajoitettu big room -työskentely. Lisäksi kaupungin rahoituksen epävarmuus hankkeen osalta on aiheuttanut hankkeella ylimääräistä työtä.

Ruskeasuon raitiovaunubarikon toteutuksen osalta HKL on käynyt neuvotteluja HSL:n kanssa liittyen varikkojen kustannusten takaamiseen liikenteen tilaajan toimesta. Hankkeen urakkahankinta jatkui neuvottelumenettelynä neljän eri tarjoavan konsortion kanssa. Samalla valmistaututtiin bussivarikon väistötilojen toteuttamiseen, jossa neuvotteluja käydään mm. Postin kanssa väistötilojen vuokraamiseksi. Koskelan varikon kehittäminen eteni kesän ja syksyn aikana HKL:n tarkentaessa omia suunnitelmiaan varikon käytöstä ja tarpeista.

HKL on käynyt aktiivisesti neuvotteluja Variotram –raitiovaunujen myynnistä yhdessä Bombardier Transportationin ja saksalaisen SIM –yhtiön kanssa. Vaunuihin on Saksassa suunniteltu mahdollisuus muuttaa niiden telien raideleveys normaaliraideleveyteen (1435 mm), mikä mahdollistaa niiden käyttämisen nykyistä useamman eri kaupungin raitiotieverkolla. Riippumatta vaunujen myynnin onnistumisesta HKL:n taloudellinen asema on turvattu aiemmin tehdyn sovintosopimuksen perusteella.

HKL laati tammikuussa 2020 sopimuksen viiden M300-metrojunan toimittamisesta Helsinkiin espanjalaisen CAF:n kanssa. Junat toimitetaan

HELSINGIN KAUPUNGIN LIIKENNELIIKELAITOS

---

kesällä 2022 ennen Länsimetron toisen vaiheen (Matinkylä-Kivenlahti) valmistumista. Kesän aikana valmistuivat ensimmäiset peruskorjatut M100 metrojunat, joiden käyttö matkustajaliikenteessä alkoi syksyllä.

Metron kapasiteetin lisäämistä koskeva HKL:n, Länsimetro Oy:n, Espoon kaupungin ja HSL:n yhteinen hanke jatkui yleissuunnitelman laatimisella. Yleissuunnitelman on tarkoitus valmistua loppuvuoden aikana ja edelleen käsitellä päätöksentekoeleimissä alkuvuonna 2021.

Helsingin käräjäoikeus antoi maaliskuun lopussa välipäätöksen metron automatisointia koskevien sopimusten purkua koskevassa asiassa. Päätöksen mukaan HKL:llä oli oikeus purkaa sopimukset Siemensin kanssa metrovarikon laajennusosan automatisointisopimusta lukuun ottamatta. Käräjäoikeuden näkemyksen mukaan automatisointiprojektin viivästykset johtuivat Siemensin vastuulla olevista syistä. Päätös osataan vahvisti, että sopimusten purku vuonna 2015 tehtiin oikean arviointiin pohjautuen. Käräjäoikeus jatkaa seuraavaksi taloudellisten vaatimusten käsittelyä niin, että päätös saataneen vuonna 2021.

HKL:n organisaation kehittämistä valmisteltiin alkuvuonna liittyen omaisuudenhallinta- ja rakennuttamistehtäviin, infran kunnossapitoon ja liikennöinnin esihenkilötyöhön. Organisaatiomuutokset astuivat voimaan syksyllä. Yksikötason muutoksena infra ja kalusto –yksikkö korvattiin omaisuudenhallinta- ja suuret kaupunkiraidehankkeet -yksiköillä. Suuret kaupunkiraidehankkeet –yksikön johtajan tehtävään siirtyi syyskuun alussa hoitamaan aiempi infra- ja kalustoyksikön johtaja Artturi Lähde- tie ja omaisuudenhallintayksikön johtajaksi valittiin ulkoisen haun perusteella Antti Nousiainen.

Syksyllä vahvistettiin HKL:n vastuullisuusperiaatteet, jotka ohjaavat kaikkea toimintaamme ja koko henkilöstöämme. Noudatamme kaikkia toimintaamme säänteleviä lakeja, asetuksia ja määräyksiä sekä kansainvälisiä ihmisoikeuksiin ja työelämän oikeuksiin liittyviä periaatteita. Haluamme kuitenkin kuulua alan vastuullisimpien toimijoiden joukkoon, minkä johdosta olemme asettaneet itsellemme minimivaatimukset ylittävät tavoitteet vastuullisuusperiaatteissamme. Vaadimme vastuullista ja läpinäkyvää toimintaa myös alihankkijoiltamme, urakoitsijoiltamme ja muilta kumppaneiltamme.

MATKUSTAJA- JA LIIKENNESUORITTEET

Matkustajasuoritteet

HKL:n tuottamassa raitio-, metro- ja lauttaliikenteessä tehtiin yhteensä 73,9 milj. matkaa tammi-syyskuussa. Raitioliikenteessä matkoja tehtiin 34 % ja metrolinjoissa 32 % edellisvuotta vähemmän.

HELSINGIN KAUPUNGIN LIIKENNELIIKELAITOS

Maaliskuusta alkaen korona on vaikuttanut matkustajamääriin. Koronan alussa matkustajamäärät putosivat huomattavasti, noin 70 %:lla. Syyskuussa matkustajia oli 35-40 % edellisvuoden syyskuuta vähemmän.

Paikkakilometrit, jotka kuvaavat matkojen tarjontaa, laskivat raitioliikenteessä 5 % ja metroliikenteessä 3 %.

Seuraavissa taulukoissa on yhteenveto liikennesuoritteiden kehityksestä:

Matkustajamäärä, milj. nousua	TP2019	30.9.2019	30.9.2020	Ero-%
Raitioliikenne	56,8	41,2	27,2	-33,9%
Metroliikenne	92,6	67,7	45,8	-32,3%
Lauttaliikenne	2,2	1,8	0,9	-51,4%
Yhteensä	151,5	110,8	73,9	-33,3%

Paikkakilometrit, milj. km	TP2019	30.9.2019	30.9.2020	Ero-%
Raitioliikenne	779,5	585,2	555,1	-5,1 %
Metroliikenne	3 477,2	2 585,1	2 503,4	-3,2 %
Yhteensä	4 256,6	3 170,3	3 058,5	-3,5 %

Liikennesuoritteet

HSL on sopeuttanut raitio- ja metroliikenteen tarjontaa matkustajamäärien laskun takia ja sopeutus on vaikuttanut maalissyyskuun liikennesuoritteisiin.

Koko vuoden ennuste on, että raitioliikenteessä linjakilometrejä toteutuu noin 7 % budjetissa suunniteltua vähemmän ja metroliikenteessä noin 4 % budjetoitua vähemmän.

Seuraavissa taulukoissa on yhteenveto liikennesuoritteiden kehityksestä tammi-syyskuussa:

HELSINGIN KAUPUNGIN LIIKENNELIIKELAITOS

Raitioliikenteen liikennesuoritteet	TP2019	30.9.2019	30.9.2020	Ero-%
	Linjakilometrit	6 010 954	4 526 704	4 214 362
- Nivelvaunut	0	0	0	0,0 %
- Osamatalalattiivaunut	2 024 509	1 619 920	863 370	-46,7 %
- Matalalattiivaunut	3 986 445	2 906 784	3 350 992	15,3 %
Linjatunnit	500 150	375 077	342 831	-8,6 %
Vuoropäivät	30 889	23 074	20 598	-10,7 %

Metroliikenteen liikennesuoritteet	TP2019	30.9.2019	30.9.2020	Ero-%
	Junalinjakilometrit	6 036 738	4 488 054	4 346 107
Linjatunnit	161 799	119 873	116 723	-2,6 %
Vuoropäivät	10 956	8 065	7 544	-6,5 %

SITOVIENTAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN

HKL:n sitovat tavoitteet ja niiden toteuma 3. vuosineljänneksellä ja koko vuoden ennuste ovat:

		Tavoite 2020	2. vuosineljännes	Ennuste 2020	
1.	Tilikauden tulos vähintään nolla [M€]	0		Ei toteudu	
	Asiakastytyväisyys (liikennöitsijäarvosana) paranee vuodesta 2018 ja saavuttaa seuraavat tavoitetasot:				
2.	Raitioliikenne (toteuma 2019: 4,01)	4,03	4,07	4,07	
3.	Metroliikenne (toteuma 2019: 3,90)	4,05	4,12	4,12	
	Liikennöinnin luotettavuus säilyy vuoden 2016 tasolla				
4.	Raitioliikenne [%]	99,84	99,92	>99,85	
5.	Metroliikenne [%]	99,84	99,97	>99,90	

Liikennelaitoksen ennustetaan saavuttavan vuonna 2020 sitovista tavoitteista neljä (4) viidestä (5). Laitoksen sitovista tavoitteista raitio- ja metroliikenteen liikennöinnin luotettavuuden ennakoitua toteutuvan tavoitteen mukaisesti. Liikenteen luotettavuusennusteessa oletetaan, että covid-19 -epidemian tuomassa poikkeustilanteessa ajetaan harvennettua liikennettä. Tähän pystytään vastaamaan, jos kuljettajien poissaolotilanne ei oleellisesti huonone mahdollisessa epidemian pahemmassa tilanteessa.

Asiakastytyväisyyden ennusteessa oletetaan, että ennen koronaa tehdyn tutkimuksen tulokset näyttävät pysyvän suunnan, jossa metro- ja matkustajien luottamus olisi palautunut länsimetron avaamista edeltäneelle tasolle. Epidemian vaikutuksesta asiakastytyväisyyteen ei ole

HELSINGIN KAUPUNGIN LIIKENNELIIKELAITOS

---

käytettävissä tutkimustietoa. Tyytyväisyys korreloi kuitenkin luotettavuuden kanssa, joten voimme perustellusti ennustaa tavoitteiden täyttyvän.

Tilikauden tulos on jäämässä budjetoidusta. Tällä hetkellä arvioidaan, että koronatilanne vaikuttaa runsaat 3 milj. euroa HKL:n tulokseen erityisesti mainos- ja vuokratulomenetyksien kautta. HKL on kuitenkin pystynyt sopeuttamaan toimintamenojaan ja koko vuoden tulosennuste on noin 1,3 milj. euroa budjettia huonompi tällä hetkellä.

HENKILÖSTÖ

HKL:n henkilöstömäärä oli 1 276 henkilöä 30.9.2020 (30.9.2019: 1 262). Vuoden 2019 lopussa henkilöstömäärä oli 1 253. Keskimäärin tammi-syyskuussa henkilöitä oli 1 288, kun vastaavalla kaudella vuonna 2019 henkilöitä oli keskimäärin 1 285.

Henkilöstökuluja on kertynyt tammi-syyskuussa 48.535.697 euroa (2019: 47.536.957).

INVESTOINNIT

HKL:n investointiennuste on 177,9 milj. euroa. HKL:n tulosbudjetin investoinnit olivat 200,1 milj. euroa.

Suurimmat investoinnit ovat Raide-Jokerin infra 88,2 milj. euroa ja Raide-Jokerin varikkoinvestointi on 18,5 milj. euroa. Muita suurempia investointeja ovat Kalasataman raitiotien suunnittelu, Kruunusiltojen raitiotien suunnittelu, uusien metrovaunujen maksut ja Telakkarannan raitiotie.

KÄYTTÖTALOUS

Koko vuoden ennusteen vertailu tulosbudjettiin

Koko vuoden liikevaihtoennuste on 213,6 milj. euroa eli 9,0 milj. euroa vähemmän kuin tulosbudjetissa. Liikennöintikorvaustuloja on kertymässä 3,6 milj. euroa budjetoitua vähemmän. HSL sopeutti liikenteen tarjontaa maalisi-heinäkuun osalta matkustajamäärien vähentyessä koronatilanteen takia. Myös syysliikenteen suoritemäärät jäävät budjetissa suunnitellusta tasosta.

HKL:n saama kaupungin tuki on jäämässä budjetoidusta tasosta 2,2 milj. euroa. Syynä on Länsimetro Oy:n vastikkeet, joita korvataan kaupungin tuen kautta. Vastikkeet jäävät budjetoidusta tasosta.

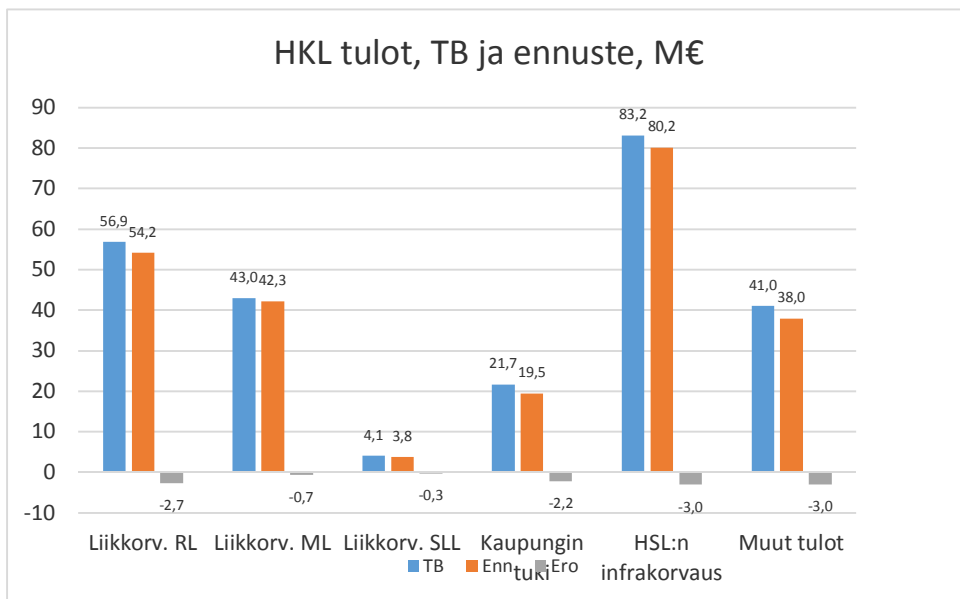
HSL:ltä veloitettavia infrakorvauksia ennustetaan toteutuvan 3,0 milj. euroa budjetoitua vähemmän.

HELSINGIN KAUPUNGIN LIIKENNELIIKELAITOS

Liiketoiminnan muut tuotot ovat ennusteessa 18,2 milj. euroa eli 2,7 milj. euroa budjetoitua vähemmän. HKL:n saamat mainos- ja vuokratulot ovat jäämässä selvästi budjetoidusta koronan takia. Mainostuloja ovat toteutumassa 2,2 milj. euroa budjetoitua vähemmän.

Seuraavassa kuvassa on HKL:n tulosbudjetin ja ennusteen tuloerät:

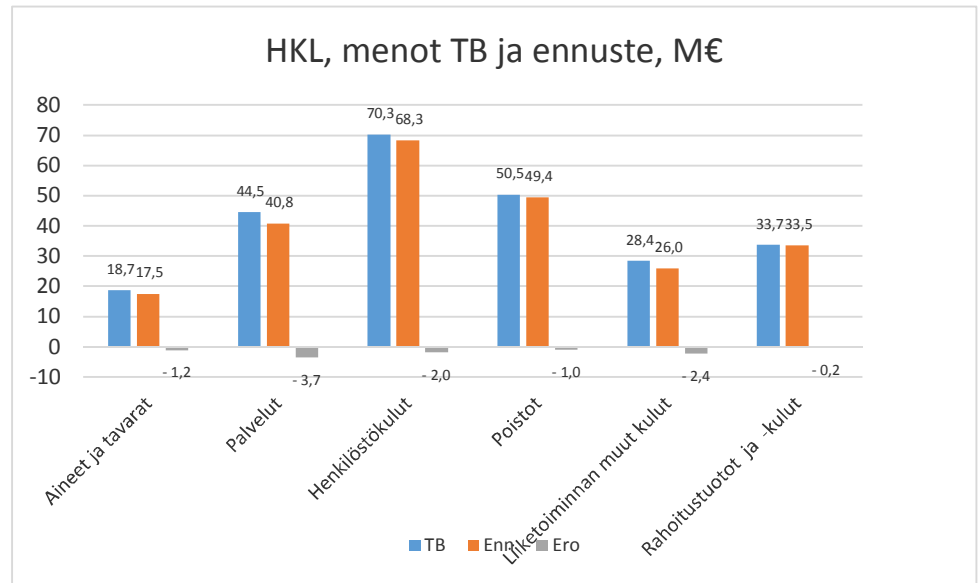

Menoissa koronan takia esimerkiksi liikennöinnin sähkömenoja, kuljettajille maksettavia lisiä ja asiantuntijapalveluiden ostoja on toteutumassa budjetoitua vähemmän. Myös uusien kuljettajien koulutukset on peruttu syksyiltä 2020 kuljettajamäärän sopeuttamiseksi vähenevään liikennetarjontaan.

Liiketoiminnan muut kulut ovat ennusteessa 26,0 milj. euroa eli 2,4 milj. euroa budjettia vähemmän. Länsimetro Oy:lle maksettavia yhtiövastikkeita tullaan maksamaan budjetissa ennakoitua vähemmän.

Seuraavassa kuvassa on HKL:n tulosbudjetin ja ennusteen menoerät:

HELSINGIN KAUPUNGIN LIIKENNELIIKELAITOS

HKL:n tilikauden tulosenuste ennen varauksia on 2,5 (TB20: 3,7) milj. euroa.

RAHOITUS JA TUNNUSLUVUT

HKL:n lainat kaupungilta ovat 231,1 milj. euroa ja muut lainat 273,7 milj. euroa 30.9.2020. Muut lainat on nostettu Euroopan investointipankilta ja Pohjoismaiden investointipankilta.

HKL nosti uutta lainaa kesäkuussa 60,0 milj. euroa Euroopan investointipankilta. Loppuvuoden aikana HKL ei nosta lisälainaa.

HKL:n omavaraisuusaste on 39,7 % 30.9.2020 (31.12.2019: 42,8 %).

LIITTEET

- Liite 1: Tuloslaskelmaennuste
- Liite 2: Tuloslaskelma
- Liite 3: Tase, vastaavaa
- Liite 4: Tase, vastattavaa
- Liite 5: Rahoituslaskelma
- Liite 6: Tunnusluvut
- Liite 7: Tunnuslukujen laskentaperusteet

HELSINGIN KAUPUNGIN LIIKENNELIIKELAITOS

LIITE 1

	Ennuste	Tulosbudjetti	Erutus
TUOSLASKELMAENNUSTE 1000€	2020	2020	
LIIKEVAIHTO			
Tuki kaupungilta	19 484	21 702	-2 218
Liikennöintikorvaukset	100 279	103 923	-3 643
Infrakorvaukset	80 178	83 214	-3 036
Muut myyntitulot	13 642	13 735	-93
	213 583	222 573	-8 990
Valmistus omaan käyttöön	6 176	6 284	-108
Liiketoiminnan muut tuotot	18 222	20 957	-2 735
	24 397	27 241	-2 844
Materiaalit ja palvelut			
Aineet, tarvikkeet ja tavarat:			
Ostot tilikauden aikana	-17 539	-18 750	1 211
Ulkopuoliset palvelut			
SLL-korvaus	-4 250	-4 550	300
Muiden palvelujen ostot	-36 549	-39 943	3 395
	-58 337	-63 243	4 906
Henkilöstökulut			
Palkat ja palkkiot	-54 056	-55 457	1 401
Henkilösivukulut			
Eläkekulut	-12 245	-12 735	490
Muut henkilösivukulut	-2 015	-2 097	82
	-68 317	-70 289	1 972
Poistot ja arvonalentumiset			
Suunnitelman mukaiset poistot	-49 418	-50 461	1 043
	-49 418	-50 461	1 043
Liiketoiminnan muut kulut			
Vuokrakulut	-25 078	-27 297	2 219
Muut kulut	-884	-1 077	193
	-25 961	-28 373	2 412
LIIKEYLIJÄÄMÄ	35 946	37 447	-1 500
Rahoitustuotot ja -kulut			
Kunnalle/kuntayhtymälle maksetut korkokulut	-2 636	-2 917	281
Muille maksetut korkokulut	-3 244	-3 183	-61
Korvaus peruspääomalle	-8 442	-8 442	0
Infrakorko	-19 165	-19 165	0
Muut rahoituskulut	-11	0	-11
	-33 498	-33 707	209
YLI-/ALIJÄÄMÄ ENNEN SATUNNAISIA ERIÄ	2 449	3 740	-1 291
YLI-/ALIJÄÄMÄ ENNEN VARAUKSIA	2 449	3 740	-1 291
Varausten ja rahastojen muutos			
Poistoeron lisäys (-)/vähennys (+)	2 857	2 889	-32
Vapaaehtoisten var. vähennys (+)	-6 629	-6 629	0
	-3 771	-3 740	-32
TILIKAUDEN ALIJÄÄMÄ	-1 323	0	-1 323

HELSINGIN KAUPUNGIN LIIKENNELIIKELAITOS

LIITE 2

TULOSLASKELMA	30.9.2020	30.9.2019
LIIVEVAIHTO		
Tuki kaupungilta	16 276 291,47	16 318 594,53
Liikennöintikorvaukset	73 846 806,85	73 077 380,74
Infrakorvaukset	62 410 443,03	65 514 283,56
Muut myyntitulot	<u>7 509 921,86</u>	<u>10 397 604,65</u>
	160 043 463,21	165 307 863,48
Valmistus omaan käyttöön	4 596 736,05	4 013 192,98
Liiketoiminnan muut tuotot	<u>14 336 093,63</u>	<u>14 539 555,38</u>
	18 932 829,68	18 552 748,36
Materiaalit ja palvelut		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat:		
Ostot tilikauden aikana	-12 216 236,17	-12 593 335,64
Ulkopuoliset palvelut		
SLL-korvaus	-2 842 102,72	-3 285 474,26
Muiden palvelujen ostot	<u>-25 424 208,01</u>	<u>-24 638 389,26</u>
	-40 482 546,90	-40 517 199,16
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-38 063 862,92	-37 163 047,05
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	-8 991 971,15	-9 022 984,43
Muut henkilösivukulut	<u>-1 479 862,76</u>	<u>-1 350 925,17</u>
	-48 535 696,83	-47 536 956,65
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	<u>-36 222 319,84</u>	<u>-33 398 085,96</u>
	-36 222 319,84	-33 398 085,96
Liiketoiminnan muut kulut		
Vuokratulot	-17 393 919,44	-17 102 496,88
Muut kulut	<u>-575 244,50</u>	<u>-700 193,47</u>
	-17 969 163,94	-17 802 690,35
LIIVEVAIHTO	35 766 565,38	44 605 679,72
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	0,00	2 876,78
Muut rahoitustuotot	35,00	31 492,83
Kunnalle/kuntayhtymälle maksetut kor	-1 709 234,42	-1 317 674,97
Muulle maksetut korkokulut	-2 468 782,16	-2 562 297,01
Korvaus peruspääomalle	-6 331 499,94	-6 331 499,94
Infrakorko	-14 373 731,25	-14 659 026,03
Muut rahoituskulut	<u>-11 243,37</u>	<u>-4 245,78</u>
	-24 894 456,14	-24 840 374,12
YLI-/ALIJÄÄMÄ ENNEN SATUNNAISIA ERIÄ	10 872 109,24	19 765 305,60
YLI-/ALIJÄÄMÄ ENNEN VARAUKSIA	10 872 109,24	19 765 305,60
Varausten ja rahastojen muutos		
Poistoeron lisäys (-)/vähennys (+)	2 135 167,92	-1 824 032,75
Vapaaehtoisten var. vähennys (+)	<u>0,00</u>	<u>3 942 772,45</u>
	2 135 167,92	2 118 739,70
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	13 007 277,16	21 884 045,30

HELSINGIN KAUPUNGIN LIIKENNELIIKELAITOS

LIITE 3

TASE

VASTAAVAA	30.9.2020	30.9.2019	31.12.2019
PYSYVÄT VASTAAVAT			
Aineettomat hyödykkeet			
Aineettomat oikeudet	878 377,16	236 020,48	395 188,36
Muut pitkävaikutteiset menot	1 884 926,06	1 996 901,87	1 968 907,92
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	<u>5 910 257,55</u>	<u>6 377 885,21</u>	<u>5 437 850,07</u>
	8 673 560,77	8 610 807,56	7 801 946,35
Aineelliset hyödykkeet			
Rakennukset ja rakennelmat	215 619 444,70	198 197 665,92	220 906 279,19
Kiinteät rakenteet ja laitteet	224 841 020,55	233 033 723,40	233 420 793,21
Koneet ja kalusto	357 990 428,68	344 257 615,44	364 603 036,42
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	<u>209 104 123,39</u>	<u>169 283 358,19</u>	<u>149 077 095,63</u>
	1 007 555 017,32	944 772 362,95	968 007 204,45
Sijoitukset			
Osakkeet ja osuudet	<u>39 505 024,70</u>	<u>39 505 024,70</u>	<u>39 505 024,70</u>
	39 505 024,70	39 505 024,70	39 505 024,70
VAIHTUVAT VASTAAVAT			
Vaihto-omaisuus			
Aineet ja tarvikkeet	<u>9 266 455,41</u>	<u>12 478 988,51</u>	<u>8 021 780,53</u>
	9 266 455,41	12 478 988,51	8 021 780,53
Saamiset			
Pitkäaikaiset saamiset			
Muut saamiset	<u>31 839 535,55</u>	<u>31 839 535,55</u>	<u>31 839 535,55</u>
	31 839 535,55	31 839 535,55	31 839 535,55
Lyhytaikaiset saamiset			
Myyntisaamiset	31 280 239,91	11 523 825,18	33 270 600,37
Saamiset kunnalta/kuntayhtymältä	876 591,90	2 595,00	5 628 246,52
Siirtosaamiset	452 922,88	1 528,32	1 595 322,77
Muut saamiset	<u>78 744 381,81</u>	<u>84 980 127,98</u>	<u>49 441,98</u>
	111 354 136,50	96 508 076,48	40 543 611,64
Rahat ja pankkisaamiset			
Rahat ja pankkisaamiset	<u>1 496 639,62</u>	<u>-9 614 860,18</u>	<u>55,57</u>
	1 496 639,62	-9 614 860,18	55,57
VASTAAVAA YHTEENSÄ	<u>1 209 690 369,87</u>	<u>1 124 099 935,57</u>	<u>1 095 719 158,79</u>

HELSINGIN KAUPUNGIN LIIKENNELIIKELAITOS

LIITE 4

TASE

VASTATTAVAA	30.9.2020	30.9.2019	31.12.2019
OMA PÄÄOMA			
Peruspääoma	93 804 124,97	93 804 124,97	93 804 124,97
Koroton peruspääoma	286 213 492,66	286 213 492,66	286 213 492,66
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	28 693 614,59	25 863 152,25	25 863 152,25
Tilikauden yli-/alijäämä	<u>13 007 277,16</u>	<u>21 884 045,30</u>	<u>2 830 462,34</u>
	421 718 509,38	427 764 815,18	408 711 232,22
POISTOERO JA VAPAAEHT VARAUKSET			
Poistoero	50 799 517,73	53 646 408,29	52 934 685,65
Vapaaehtoiset varaukset			
Investointivaraukset	<u>7 389 107,45</u>	<u>747 564,80</u>	<u>7 389 107,45</u>
	58 188 625,18	54 393 973,09	60 323 793,10
VIERAS PÄÄOMA			
Pitkäaikainen			
Lainat kunnalta/kuntayhtymältä	221 875 215,70	186 085 113,41	221 875 215,70
Lainat rahoituslaitoksilta	<u>266 952 715,61</u>	<u>220 037 599,06</u>	<u>206 952 715,61</u>
	488 827 931,31	406 122 712,47	428 827 931,31
Lyhytaikainen			
Lainat kunnalta/kuntayhtymältä	9 209 897,71	1 987 675,49	9 209 897,71
Lainat rahoituslaitoksilta	6 789 521,69	6 789 521,70	13 084 883,45
Ostovelat	8 761 251,23	11 102 191,93	32 749 219,19
Korottomat velat kunnalta/kuntayhtymältä	569 210,43	1 298 271,21	5 900 061,38
Yhdystili	98 416 409,64	110 295 485,84	99 912 988,17
Siirtovelat	28 829 677,51	25 894 371,59	35 127 969,36
Muut lyhytaikaiset velat	<u>88 379 335,79</u>	<u>78 450 917,07</u>	<u>1 871 182,90</u>
	240 955 304,00	235 818 434,83	197 856 202,16
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	<u>1 209 690 369,87</u>	<u>1 124 099 935,57</u>	<u>1 095 719 158,79</u>

HELSINGIN KAUPUNGIN LIIKENNELIIKELAITOS

LIITE 5

RAHOITUSLASKELMA 1000 €
1.1. - 30.9.2020

	30.9.2020	30.9.2019	31.12.2019	Ennuste
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA				
Tulorahoitus				
Liikeliijäämä (-alijäämä)	35 767	44 606	39 511	35 946
Poistot ja arvonalennukset	36 222	33 398	45 433	49 418
Rahoitustuotot ja -kulut				
Korvaus peruspääomalle	-6 331	-6 331	-8 442	-8 442
Infrakorko	-14 374	-14 659	-19 180	-19 165
Kunnalle/kuntayhtymälle maksetut korkokulut	-1 709	-1 318	-1 839	-2 636
Muille maksetut korkokulut	-2 480	-2 532	-3 409	-3 255
Muut tulorahoituksen korjaukset	0	0	87	0
	47 094	53 163	52 161	51 867
Investoinnit	-76 642	-99 513	-134 060	-177 932
Investoinnit netto	-76 642	-99 513	-134 060	-177 932
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN NETTORAHAVIRTA	-29 547	-46 349	-81 899	-126 065
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA				
Lainakannan muutokset				
Pitkäaikainen				
Kunnalta/kuntayhtymältä saatujen lainojen lisäys	0	45 000	80 790	0
Muilta saatujen lainojen lisäys	60 000	0	0	60 000
Kunnalta/kuntayhtymältä saatujen lainojen vähennys	0	0	0	-9 210
Muilta saatujen lainojen vähennys	0	0	-13 085	-13 085
Lyhytaikainen				
Kunnalta/kuntayhtymältä saatujen lainojen muutos, lisäys(+), vähennys(-)	0	0	7 222	0
Muilta saatujen lainojen muutos	-6 295	-6 295	0	0
	53 705	38 705	74 927	37 705
Muut maksuvalmiiden muutokset				
Vaihto-omaisuuden muutos	-1 245	-3 287	1 170	0
Yhdystilivelkojen muutos, lis (+), väh (-)	-1 497	9 616	-767	78 359,772
Saamisten muutokset, lisäys (-), vähennys(+)	-75 562	-72 935	-11 345	10 000
Saamisten muutos kunnalta/kuntayhtymältä	4 752	1 197	-4 428	0
Korottomien velkojen muutos, lis (+), väh (-)	56 222	-34 762	-80 462	0
Korottomien velkojen muutos kunnalta/kuntayhtymältä	-5 331	-2 480	2 122	0
	-22 661	-102 651	-93 709	88 360
RAHOITUKSEN NETTORAHAVIRTA	31 044	-63 946	-18 782	126 065
RAHAVAROJEN MUUTOS	1 497	-110 296	-100 681	0
Rahavarojen muutos				
Kassavarat kauden lopussa	1 497	-9 615	0	0
Kassavarat 1.1.	0	0	0	0
	1 497	-9 615	0	0

HELSINGIN KAUPUNGIN LIIKENNELIIKELAITOS

LIITE 6

TUNNUSLUVUT	30.9.2020	30.9.2019	31.12.2019
Toiminnan laajuus			
Liikevaihto, milj. €	160,0	165,3	207,2
Liikevaihdon muutos, %	-3,2		
Tulos ja kannattavuus			
Liikevoitto, milj. €	35,8	44,6	39,5
Liikevoitto, %	22,3	27,0	19,1
Rahoitustulos, %	29,4	32,2	25,1
Kokonaispääoman tuotto, %	4,1	5,4	3,6
Sijoitetun pääoman tuotto, %	5,0	6,9	4,5
Rahoitus			
Omavaraisuusaste, %	39,7	42,9	42,8
Quick ratio	0,5	0,4	0,2
Current ratio	0,5	0,4	0,2

HELSINGIN KAUPUNGIN LIIKENNELIIKELAITOS

LIITE 7

TUNNUSLUKUJEN LASKENTAPERUSTEET

TOIMINNAN LAAJUUS

Liikevaihdon muutos, % $100 \times \frac{\text{Liikevaihdon muutos}}{\text{Liikevaihto edellisellä kaudella}}$

TULOS JA KANNATTAVUUS

Liikevoitto, % $100 \times \frac{\text{Liikeylijäämä}}{\text{Liikevaihto}}$

Rahoitustulos, % $100 \times \frac{\text{Liikeylijäämä ennen satunnaisia eriä + poistot}}{\text{Liikevaihto}}$

Kokonaispääoman tuotto, % $100 \times \frac{\text{Liikeylijäämä ennen satunnaisia eriä + rahoituskulut}}{\text{Oikaistun taseen loppusumma keskimäärin tilikaudella}}$

Sijoitetun pääoman tuotto, % $100 \times \frac{\text{Liikeylijäämä ennen satunnaisia eriä + rahoituskulut}}{\text{Taseen loppusumma - korottomat velat (keskimäärin tilikaudella)}}$

RAHOITUS

Omavaraisuusaste, % $100 \times \frac{\text{Oikaistu oma pääoma}}{\text{Oikaistun taseen loppusumma - saadut ennakkomaksut}}$

Quick ratio $\frac{\text{Rahoitusomaisuus}}{\text{Lyhytaikaiset velat - saadut ennakkomaksut}}$

Current ratio $\frac{\text{Vaihto-omaisuus + rahoitusomaisuus}}{\text{Lyhytaikaiset velat}}$